نام ، نام خانوادگی:	به نام خدا	ماده امتحانی : فارسی ۳
تعداد صفحه : ۴	اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان شرقی	پایه : دوازدهم
تعداد سوال : ۴۶	آموزش و پرورش ناحیه سه تبریز	تاریخ آزمون : ۱۴۰۲/۱۰/ ۶
طرّاح سوال : احمد رمضان زاده	دبیرستان دوره دوم نمونه دولتی استاد شهریار	مدّت آزمون : ۸۰ دقیقه

Eitaa.com/fotarsi2
www.tarsi.ir

ردیف	سؤالات (**لطفا جوابها را با خطّ خوانا ؛ فقط در پاسخنامه بنویسید**)	نمره
۱- قلمرو زبانی (۷نمره)	**۱- معادل معنایی کدام گزینه در بیتهای زیر نیامده است ؟** الف) همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد خبر از من به رفیقی که به طَرف چمن است ب) شَفیعٌ مطاعٌ نَبیٌّ کریم قسیمٌ جسیمٌ نسیمٌ وسیم ج) نخستین بار گفتش : « کز کجایی؟» بگفت: « از دار ملک آشنایی» ۱) سرزمین ۲) رسول ۳) دعا ۴) کناره	./۲۵
	۲- معنی چند واژهٔ زیر نادرست آمده است ؟ (کُرند : اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد) (نمط: بساط شطرنج) (دینار: مسکوک نقره) (حِلیه: زینت) (معجر: سرپوش) (سَموم : باد بسیار سرد و زیان رساننده) (پس افکند: میراث) ۱) چهار ۲) یک ۳) دو ۴) سه	./۲۵
	۳- کدام گزینه معادل معنایی « ویژگی نوعی عقرب زرد بسیار سمّی که دمش را روی زمین می کشد » است؟ ۱) گرزه ۲) جرّاره ۳) پانوراما ۴) شرزه	./۲۵
	۴- معنای واژهٔ مشخص شدهٔ زیر را بنویسید: « گر ایدونـک دستور باشد کنون بگوید سخن پیش تو رهنمون »	./۲۵
	۵- در کدام گزینه نادرست املایی وجود دارد؟ ۱) فلان نعمتی بی قیاس دارد اگر به حاجت تو واقف شود در قضای آن توقف روا ندارد ۲) موّدت او از وصلت تو عوض می شمرد و آتش فراق تو را به آب وصال او تسکینی می دهد ۳) حق تعالی می فرماید : قطره ای از سریر و قطره ای از ضمیر بیار و گنج سعادت از حضرت عزّت ما بردار ۴) بندهٔ درویش اگر یک ذرّه اخلاص چشیده بودی پروای عالَمَین و اعراز و اعتراض نداشتی	./۲۵
	۶- واژهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: الف) رای ایشان که با ایشان مباحثه کنند به سفاهت(منصوب / منسوب) دارند ب) هر چند که در ثمرات عفت تأمّل بیش کردم ، (رغبت / رقبت) من در اکتساب آن زیادت گشت. ج) غرور ، جاه و مال و فریفته شدن و صراط و (صواب / ثواب) و ترازو را فراموش کردن است	./۷۵
	۷- در کدام گزینه نادرست املایی وجود دارد ؟ درست آن واژه را بنویسید. الف) صاحب حزم در هیچ حال از دشمن ایمن نگردد و نشاید مَلک عظیمت بر جنگ بوم مصمّم گرداند. ب) در دست لگد کوب حوادث ، پایمالِ زمانهٔ غدّار و به صنوف فتن و محن گرفتار.	./۵
	۸- املای کدام گروه از واژه ها همگی درست است ؟ ۱) (شِبح: همسان) (سنا: روشنی) (تحفه: ارمغان) ۲) (وجه : ذات) (ضماد : مرحم) (سور: جشن) ۳) (سطوران : حیوانات چهارپا خاصّه اسب، استر و خر) (طیلسان : نوعی ردا) (تموز: تیرماه) ۴) (نشئه: سرمستی) (اسرا: در شب سَیر کردن) (غایت القصوی: حد نهایی چیزی)	./۵
	۹- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید: الف) عبارت « بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت » ؛ جهش ضمیر دارد درست نادرست ب) بیت« گفت:« نزدیک است والی را سرای آن جا شویم »/ گفت: « والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست» دو فعل اسنادی دارد. درست نادرست ج) بیت« دردناک است که در دام شغال افتد شیر/ یا کـه محتاج فرومایه شود مرد کریم » یک ترکیب اضافی دارد. درست نادرست	./۷۵

۱۰- کدام بیت زیر به « شیوهٔ بلاغی » است؟ الف) آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد ب) نی، حریف هـــر کـــه از یاری برُید پرده هایـش پـرده های ما درید		/۲۵
۱۱- نقش دستوری واژه های مشخص شدهٔ زیر را بنویسید: الف) در هـــوای گُل روی تـو بوَد خواجو را هم نفس بلبل شب خیز خوش الحان همه شب ب) بازآ که در هـــوایت خـــاموشی جنـونم فریـــادها برانگیخت از سنـــگ کـــوهساران ج) خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این مُلک که بغداد و ری اش نام نهادند		۱
۱۲- نقش دستوری « ضمایر پیوسته » در کدام گزینه متفاوت است؟ ۱) خواب و خورت ز مرتبهٔ خویش دور کرد آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی ۲) وجه خـــدا اگـــر شودت منظـــر نظر زین پس شکـــی نمانـــد که صاحب نظر شوی ۳) تـــا چشـــم بشـــر نبینـــدت روی بنهفتـــه بـــــه ابـــر، چهـــر دل بند ۴) همّتم بـــدرقهٔ راه کن ای طایر قدس کـــه دراز است ره مقصـــد و مـــن نو سفرم		/۲۵
۱۳- نوع « را » در کدام گزینه متفاوت است ؟ ۱) ای مرغ سحـــر عشق ز پـــروانه بیاموز کان ســـوختـــه را جـــان شد و آواز نیـــامد ۲) گفت باید حـد زند هشیار مردم مست را گفت هشیاری بیار ، اینجا کسی هشیار نیست ۳) جان غافل را سفر در چار دیوار تن است پای خـواب آلوده را منـــزل کنـــار دامن است ۴) گلـــدستهٔ امیـــدی بر جـان عاشقان نِه تا رهـــروان غـم را ، خـار از قـــدم بـــرآید		/۲۵
۱۴- در کدام گزینه « وابستهٔ وابسته » در نقش « مضاف الیه » دیده می شود؟ ۱) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده ۲) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته ۳) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده ۴) بندگان گنه کار پریشان روزگار		/۲۵
۱۵- نمودار پیکانی گروه اسمی زیر را رسم کنید. « کتاب درس خوان ترین دانش آموز کلاس »		/۲۵
۱۶- کدام گزینه « وابستهٔ وابسته » نیست ؟ ۱) دانش آموز پایهٔ دوازدهم ۲) دیدن آخرین ستاره ۳) قصهٔ شیرین زندگی ۴) قدرت قلم نویسنده		/۲۵
۱۷- در عبارت زیر « جملهٔ هسته » را مشخص کنید: « چون کار دل به این کمال رسید ، گوهری بود در خزانهٔ غیب که آن را از نظر خازنان پنهان داشته بودند.»		/۲۵
۱۸- نقش واژه های مشخص شده در بیت زیر ، به ترتیب ، کدام است ؟ « راز همه کرد افشا ، ننموده رخ زیبا هم پرده درش بنگر هم پرده نشینـش بین » ۱) قید – نهاد- مضاف الیه – مسند ۲) بدل- مفعول – مضاف الیه – مسند ۳) مضاف الیه – مسند – مفعول – مسند ۴) مضاف الیه – مفعول – مفعول – نهاد		/۲۵
۱۹- نوع « و » را در مصراع زیر بررسی کنید: « تن ز جان و جان ز تن مستور نیست »		/۲۵
۲۰- از داخل کمانک آرایهٔ نادرست را مشخص کنید: الف) با محتسبم عیب مگویید که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است (جناس - مجاز- ایهام – تناسب) ب) بـــرکَن ز بُن ایـــن بنا کـــه باید / از ریشـــه بنـــای ظلـــم بـــرکند. (تشبیه – استعاره – کنایه- تلمیح)		/۵
۲۱- ثابت کنید که بیت زیر آرایهٔ « اسلوب معادله » ندارد: (دو دلیل بنویسید) « بی گاه شد بی گاه شد ، خورشید اندر چاه شد خورشیدِ جان عاشقان در خلوت الله شد »		/۵

Eitaa.com/tofarsi2
www.kanoon.ir

۲- قلمرو ادبی (۵ نمره)	**۲۲- جاهای خالی عبارت های زیر را ، به درستی پُر کنید:** **الف) آرایهٔ مشترک بین دو عبارت زیر ؛ ..... است که سبب زیبایی دو عبارت شده است:** ۱) « بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد.» ۲) محبت را غایت نیست از بهر آنکه محبوب را نهایت نیست **ب) در عبارت زیر ؛ کاربرد آرایه های « کنایه » و ..... به عبارت زیبایی بخشیده است .** « یک روز دنیای به روم چشم داشت و از آن چشم می زد »	./۵
	۲۳- کاربرد نمادین « پروانه » را در شعر زیر بررسی کنید: ببین آخر کـه آن پروانهٔ خوش چگونه می زند خود را به آتش چو از شمعی رسد پروانه را نور درآیـد پرزنان پـروانه از دور	./۵
	۲۴- بیت های گروه الف را به آرایهٔ مناسب در گروه ب وصل کنید (در گروه ب یک آرایه اضافی است) الف) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را ب) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند ج) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر / کز آب هفت بحر به یک موی تر شود ب: ۱) حسن تعلیل ۲) تناقض ۳) ایهام ۴) اسلوب معادله	./۷۵
	۲۵- درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید: در عبارت « در بیت الاحزان درآمد و نالید؛ چنانچه هر پرنده بر بالای سر یعقوب بود، بنالید.» ، واژهٔ مشخص شده آرایهٔ ادبی « مجاز » دارد. درست نادرست	./۲۵
	۲۶- نام پدید آورندهٔ کدام اثر نادرست آمده است؟ (بخارای من ایل من : محمد بهمن بیگی) (از پاریز تا پاریس: باستانی پاریزی) (تمهیدات: شهاب الدین سهروردی) (قصهٔ شیرین فرهاد: احمد عربلو)	./۲۵
	۲۷- درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید: الف) کتاب « مثل درخت در شب باران »، اثر « محمدرضا رحمانی »، است. درست نادرست ب) کتاب « تذکره الاولیا » اثر « عطار» ؛ به نثر نوشته شده است. درست نادرست	./۵
	۲۸- جای خالی را با نام نویسنده کامل کنید: « کتاب « فیه ما فیه » از آثار ..... است. »	./۲۵
	۲۹- جای خالی را با توجه به شعر « حافظ » کامل کنید: « گر نور .... »	./۵
	۳۰- مصراع اول گروه الف را به مصراع دوم آن ، در گروه ب وصل کنید. (در گروه ب یک مصراع اضافی است) الف: ۱) ای جویبار جاری ، زین سایه بـرگ مگریز ۲) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند ب: الف) دیـوار زندگـی را زین گـونه یادگاران ب) تا در زمانه باقـی است آواز بـاد و باران ج) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران	./۵
۳- قلمرو فکری (۸ نمره)	**۳۱- در متن زیر ، مفهوم عرفانی قسمت های مشخص شده را بنویسید:** « یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده ؛ آن گه که از این معاملت بازآمد یکی از یاران به طریق انبساط گفت:... »	./۵
	۳۲- عبارت « همه طالبِ حُسن‌اند و در آن می کوشند که خود را به حُسن رسانند و به حُسن ــ که مطلوبِ همه است ــ » با کدام بیت تناسب معنایی دارد؟ ۱) صبر بـر داغِ دل سـوخته بایـد چـون شمع لایـق صحبـت بـزم تـو شـدن آسـان نیـست ۲) من کـه هـرآنچـه داشتـم اوّل ره گذاشتم حـال بـرای چـون تـویـی اگـر که لایقـم بـگو ۳) می تـوانـد حلقـه بـر در زد حـریـم حُسن را در رگ جان ، هر که را چون زلف ، پیچ و تاب است ۴) بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ یـعنـی اگـر نبـاشـی کـار دلـم تـمام است	./۵

Eitaa.com/fofarsiz
www.kanoon.ir

./۵	**۳۳- مفهوم کلی شعر زیر را بنویسید:** « در کف ها کاسهٔ زیبایی، / بر لب ها تلخیِ دانایی / شهرِ تو در جای دگر / ره می برَ با پای دگر »	
./۵	۳۴- **با توجه به متن« آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد امّا همه می دانیم که دولت مستعجل بود. چه خوش گفته اندکه امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند ، معمولا از سوءِ هاضمه می میرند.» به پرسش های زیر پاسخ دهید:** الف) نویسنده چه چیزی را زودگذر و شتابنده می داند؟ ب) دلیل نابودی حکومت های بزرگ چیست؟	
./۵	**۳۵- بیت زیر بر چه موضوعی تأکید دارد؟** « گفت : « آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه» گفت:« در سر عقل باید، بی کلاهی عار نیست!»	
./۵	**۳۶- با توجه به بیت« با شیر سپهر بسته پیمان/ با اختر سعد کرده پیوند»؛ به دو سوال پاسخ دهید:** الف) مخاطب شاعر کیست؟ ب) منظور از « شیر سپهر » کیست؟	
./۵	**۳۷- مقصود مولوی از « نیستان » در بیت زیر چیست؟** « کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند»	
./۵	**۳۸- در متن زیر منظور از « باغ » چیست ؟** « تا امسال که رفتم، دیگر سر به آسمان بر نکردم و همه چشم در زمین که اینجا ... می توان چند حلقه چاه عمیق زد و... آنجا می شود چغندر کاری کرد ... ! و دیدارها همه بر خاک و سخن ها همه از خاک ! که آن عالم پُرشگفتی و راز، سرایی سرد و بی روح شد، ساختهٔ چند عنصر ! و آن باغ پر از گل های رنگین و معطّر شعر و خیال و الهام و احساس پژمرد و صفای اهورایی آن همه زیبایی ها که درونم را پر از خدا می کرد، به این علم عددبین مصلحت اندیش آلود. »	
۴	**جمله ها و شعرهای زیر را با دقّت بخوانید ؛ سپس به نثر ساده و روان امروزی بنویسید:** ۳۹- پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد	
	۴۰- عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف که : ما عبدناک حقّ عبادتک.	
	۴۱- سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همهٔ عقل ها فزون آید.	
	۴۲- شاهین تیز بال افق ها بودم ، زنبوری طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.	
	۴۳-از بهر تو صد بار ملامت بکشم گر بشکنم این عهد ، غرامت بکشم	
	۴۴- جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	
	۴۵- پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان شنو یکی پند	
	۴۶- هرکه جز ماهی، ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است، روزش دیر شد	

Eitaa.com/fofarsi2
www.kanoon.ir

موفقیّت ها در سایهٔ تلاش های بسیار به دست می آید.

پر تلاش باشید

به نام خدا

پاسخ فارسی ۳، نمونه شهریار

مؤلف پاسخنامه: علی اکبر افتخاری، رتبه ۴ کشوری انسانی

۱_۳،دعا
۲_۳، دو واژه (دینار و سموم)
۳_۲، جراره
۴_ این چنین
۵_۴، اعراز: اعراض
۶_الف)منسوب ب)رغبت ج)ثواب
۷_الف) عظیمت: عزیمت
۸_ گزینه ۴
۹_الف) درست ب)نادرست ج) نادرست
۱۰_الف
۱۱_الف) خواجو: مضاف الیه، هم نفس: مسند
ب) خاموشی: نهاد ج) بغداد: مسند
۱۲_گزینه ۱
۱۳_گزینه ۲
۱۴_گزینه ۳
۱۵_ کلاس: مضاف الیه مضاف الیه

www-kanoon.ir

کتاب دانش آموز کلاس

۱۶_گزینه ۳

۱۷_ گوهری بود در خزانه غیب

۱۸_گزینه ۳

۱۹_ واو ربط

۲۰_الف) مجاز ب) تلمیح

۲۱_ مصراع ها استقلال معنایی ندارند و مصراع دوم مصداق و تمثیلی برای مصراع اول نیست.

۲۲_الف) سجع ب) مجاز

۲۳_ عاشق حقیقی و واقعی

۲۴_الف)۴ ب)۱ ج)۲

۲۵_نادرست

۲۶_تمهیدات: عین القضات همدانی

۲۷_الف) نادرست ب)درست

۲۸_مولوی

۲۹_ گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد، بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی

۳۰_۱) ج ۲) الف

۳۱_ تفکر عارفانه و توجه کامل به خداوند_ کشف حقایق الهی

www-kanoon.ir

۳۲_گزینه ۳
۳۳_ دعوت به درک زیبایی و ترک علم زدگی و بازگشت به عالم معنا
۳۴_الف) دولت ها و امپراتوری های بزرگ و قدرت ها
ب)حرص و طمع (نابودی از درون)
۳۵_ توجه به امور ظاهری و زوال عقل و اندیشه
۳۶_الف) دماوند ب) خورشید
۳۷_ عالم معنا
۳۸_ آسمان و ستارگان
۳۹_آبروی بندگان را بخاطر گناه آشکارشان نمی برد.
۴۰_عابدان و به کوتاهی در عبادت اقرار می کنند و می گویند: خدایا انگونه که شایسته است تو را پرستش نکردیم.
۴۱_دیوانگی و خیال عشق از هوش مادی و عقل دنیوی با ارزشتر است و دیوانگی و جنون عشق بر همه دانایی ها و معرفت‌ها برتری دارد.
۴۲_ من مانند شاهینی تیزبال و پرسرعت بودم که در افق ها سیر می کرد و همه جا می رفت ولی کنون مانند زنبوری وابسته یکجا مانده ام.
۴۳_بخاطر عشق تو حاضرم رنج ملامت و سرزنش ها را بکشم و اگر از این عهد و پیمان سر باز زنم، سزاوار است که مجازات شوم.

www-kanoon-ir

۴۴_ بدن و جسمی که برای میهنش آغوشته به خون نگردد و انسانی که برای کشورش جان فشانی نکند، باید آن را نابود کرد زیرا باعث ننگ و کم ارزشتر از کفن است.
۴۵_ خشم و اعتراض درونت را پنهان نکن و از این شاعر دلسوخته نصیحتی را بپذیر.
۴۶_تنها ماهی دریای حق و عاشق حقیقی است که از غوطه خوردن در آب عشق و معرفت سیر نمی شود.
هرکس از عشق بی بهره باشد، روزگارش تباه می گردد و خسته می شود.